

УДК 37.013.82:004.982

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ДИТЯЧОЇ АНІМАЦІЇ

Силко Р. М., Шавро Т. М.

У статті розкривається потенціал дитячої анімації як ефективного засобу художньо-естетичного розвитку дошкільників.

Дитяча анімація є надзвичайно корисною та ефективною художньо-естетичною діяльністю, яка є поліхудожньою за своєю суттю та найбільш цікавою й природною для дитини. Адже мультиплікація якнайкраще відповідає особливостям дитячого естетичного життя й надає дитині максимум видів творчої діяльності. Це чудовий механізм для розвитку творчих здібностей дитини, її виховання, а також можливість визначити, до якого виду діяльності дитина має більше нахилів чи здібностей.

Ключові слова: анімація, художньо-естетичний розвиток, дитяча творчість.

В статье раскрывается потенциал детской анимации как эффективного средства художественно-эстетического развития дошкольников.

Детская анимация является очень полезной и эффективной художественно-эстетической деятельностью, полихудожественной по своей сути и наиболее интересной и природной для ребёнка. Мультипликация полностью соответствует особенностям детской эстетической жизни и даёт ребёнку максимум видов творческой деятельности. Это чудесный механизм для развития творческих способностей ребёнка, её воспитания, а также возможность определить, к какому виду деятельности он имеет больше склонностей или способностей.

Ключевые слова: анимация, художественно-эстетическое развитие, детское творчество.

The article reveals the potential of animated cartoons as an effective means of artistic and aesthetic development of preschoolers.

Animated cartoons are an extremely useful and effective artistic and aesthetic activity which is inherently poly artistic and the most interesting and natural for children. Most of all multiplication suits to the peculiarities of children's aesthetic life and gives the child maximum types of creative activity.

During the animated process a child can be in the role of the screenwriter, actor, artist, animator and even the editor. So, he or she meets with various types of creative activities, gets a lot of new interesting information. It is an excellent mechanism for the development of creative abilities of a child, his or her education (aesthetic, moral, etc.) and the possibility to determine to what activity a child has more inclination or ability.

Widespread use of children's multiplication becomes possible by the development of information technology. Earlier the process of cartoons production was very painstaking and required a specially equipped studio. Today it is sufficient to be equipped with a digital camera with a holder, a recorder and a computer with the edit software application.

Teaching methods of animation involves the gradual introduction of children with the different techniques of creating cartoons: drawn animation; subject (or stop motion) animation; clay animation; cut out animation (cutting out paper puppets), sand animation.

Consequently, children's multiplication is a synthesis of activity teaching approach, psychological methods of group work, art therapy and animation technologies that together provide a synergistic effect. This technology can be effectively used in a variety of ways: as a therapeutic psycho correction, as a technology of creative, artistic and aesthetic development, as a means of education (aesthetic, moral, social, etc.), as a communication technology etc.

Key words: animation, artistic and aesthetic development, children's creativity.

Останнім часом зросла увага до проблем теорії та практики художньо-естетичного розвитку як до надзвичайно важливого засобу формування відношення до дійсності, засобу морального й розумового виховання, тобто засобу формування всебічно ровинуті, духовно багаті особистості.

Дитячий садок призваний здійснювати всебічний розвиток дітей дошкільного віку. Поряд з фізичним, розумовим і моральним розвитком значне місце в роботі дитячого садочку займає художньо-естетичний розвиток. *Художньо-естетичний розвиток* дитини передбачає: формування здатності сприймати й бачити красу у мистецтві і житті, оцінювати її; формування естетичних смаків та ідеалів особистості; розвиток здатності до самостійної творчості й створення прекрасного [4, с. 175].

Естетичні якості особистості не є вродженими, але починають розвиватися з раннього віку в умовах соціального оточення й активного педагогічного керівництва. У процесі художньо-естетичного розвитку відбувається поступове освоєння дітьми естетичної культури, формування естетичного сприйняття, а також уявлень, понять, суджень, інтересів, потреб, почуттів, художньої діяльності й творчих здібностей.

Сучасні психолого-педагогічні дослідження у цій царині спрямовані на пошуки способів підвищення ефективності художньо-естетичного розвитку, розвитку творчих здібностей дошкільнят. Одним з таких способів є формування у дітей інтересу до зображувальної діяльності (Л. Янцур), формування художнього образу в зображувальній діяльності дошкільнят (В. Інжестойкова), навчання дошкільнят основ образотворчої грамоти (В. Котляр), розвиток виразності малюнків у декоративному малюванні (О. Дронова), сюжетному малюванні (Н. Кириченко, Г. Сухорукова, Г. Підкурманна), виявлення, збереження та розвиток творчого та особистісного потенціалу дитини Р. Борщ, Д. Самойлик).

Як бачимо, більшість досліджень спрямовані переважно на окремі складові художньо-естетичного розвитку, види естетичної діяльності дітей. Не вистачає поліхудожнього, комплексного підходу у вирішенні проблеми художньо-естетичного розвитку дітей. Тому **метою статті** обрано розкриття потенціалу дитячої анімації як ефективного засобу художньо-естетичного розвитку дошкільників у поліхудожньому аспекті.

Естетичне життя дитини характеризується своїм універсалізмом, докорінно відрізняючись у цьому плані від естетичного життя дорослих: все прекрасне, у якій би формі воно не перебувало, приваблює й захоплює дитину. Ця універсальність естетичних інтересів повинна знаходити своє повне вираження в універсальності художньо-естетичної активності дітей. Іншою характерною рисою дитячого естетичного життя полягає у творчому її характері: дитина ніколи не обмежується естетичним сприйманням, вона неодмінно прагне до творчості, користуючись всіма доступними їй художніми засобами. Саме в цьому аспекті надзвичайно корисною та ефективною художньо-естетичною діяльністю є дитяча анімація, яка є поліхудожньою за своєю суттю та найбільш цікавою й природною для дитини. Адже мультиплікація якнайкраще відповідає особливостям дитячого естетичного життя й надає дитині максимум видів художньо-естетичної діяльності.

Мультиплікаційне кіно володіє саме тією мовою, яка найбільше відповідає особливостям дитячого естетичного сприйняття світу, простору і часу. Однак до останнього часу ця галузь мистецтва залишалася на периферії не тільки початкової художньої освіти, але й естетичного виховання дітей. Комп'ютер кардинально змінює становище. Сучасні цифрові пристрої дають дитині реальну можливість реалізувати себе не тільки у якості глядача, але й безпосередньо увійти до творчої лабораторії творця мультфільмів.

Мультиплікація є універсальним багатогранним засобом розвитку дитини у сучасному візуально насиченому світі [3, с. 344]. Виразні засоби мультиплікації є найбільш природними для дитячого віку стимуляторами творчої активності та розкутості мислення.

У процесі створення мультфільму дитина може побувати у ролі сценариста, актора, художника, аніматора і навіть монтажера. Тобто, вона знайомиться з різними видами творчої діяльності, отримує багато нової надзвичайно цікавої інформації. Це чудовий механізм для розвитку творчих здібностей дитини, її виховання, а також можливість визначити, до якого виду діяльності дитина має більше нахилів чи здібностей.

Широке застосування дитячої мультиплікації стало можливим завдяки розвитку інформаційних технологій. Раніше процес виробництва мультфільмів був дуже трудомістким і вимагав спеціально обладнаної студії. Сьогодні для цього достатньо звичайного цифрового фотоапарату зі штативом, диктофону та комп'ютера з програмою монтажу.

Методика навчання анімації передбачає поетапне ознайомлення дітей з різними техніками створення мультфільмів, зокрема:

1. Рисована анімація, де фази руху малюються окремо і повторюють фази руху неживих і живих персонажів.

2. Предметна (чи лялькова) анімація. Сенс її полягає в оживленні об'ємних предметів.

3. Пластилінова анімація.

4. Перекладна анімація (вирізування паперових маріонеток).

5. Сипуча анімація. Тут зображення створюються за допомогою сипучих матеріалів (пісок, крупи, зерно тощо).

Теми занять та підбір матеріалів для анімації необхідно здійснювати з урахуванням особливостей та можливостей дітей.

Структура занять з мульт-терапії може включати такі етапи:

1 етап – прослуховування казки з музичним супроводом для актуалізації сюжету або створення власного сюжету (сценарію) до майбутнього мультфільму. Цей процес може супроводжуватися елементами ритмопластики, образно-сюжетного танцю з імпровізацією. Обов'язково включаються елементи вокальних вправ та звуконаслідування, озвучування рухів.

2 етап – практична художньо-творча діяльність з різноманітними матеріалами, спрямована на створення художніх образів. У процесі діяльності включається мовний супровід, коментування дій. Передбачається музичний супровід.

3 етап – зйомка, для якої знадобиться фотоапарат, штатив, гарне освітлення, і, власне, те, що буде зніматися (персонажі) та фон для цього. Зйомка відбувається покадрово. Кожен наступний кадр розкриває нову фазу рухів персонажів. Для гарного ефекту кожен епізод-елемент має складатися не менше ніж з 30 кадрів (5 секунд фільму).

4 етап – монтаж, який передбачає поєднання окремих фото-кадрів у єдиний фільм. Мультфільм з фотографій можна зробити у будь-якій монтажній комп'ютерній програмі, наприклад, у програмі Windows Movie Maker, яка є на кожному комп'ютері. Мультфільм можна доповнити музичним фоном на етапі монтажу, або зробити повноцінну озвучку.

5 етап – заключний: перегляд змонтованого мультфільму; підведення підсумків; релаксація та слухання музики.

Під час створення мультфільму у дитини розвивається права півкуля головного мозку, яка відповідає за образи; задіяні літературна, музична та мовна сфери. Зображуючи щось на папері чи за допомогою пластичних матеріалів, дитина отримує уявлення про форми, місцезнаходження предметів у просторі, розвиває кольорочутливість та композиційні навички. У роботі над музичним вирішенням фільму з'являється уявлення про музичну композицію, природу звуку, музичні інструменти. Дитина набуває акторських навичок, вчиться передавати голосом характер і психологічний стан героїв.

У процесі вибудови послідовності подій та необхідних дій розвивається логіка дитини, вміння ставити мету, планувати. Для створення сюжетів дитині необхідно набувати знань про предмети, явища та персонажі, які до них входять. Розвиваються навчально-пізнавальні компетенції. Важливим аспектом таких занять є й те, що дитина вчиться використовувати сучасну цифрову техніку, комп'ютер, фотографувати, використовувати диктофон, монтувати тощо.

Робота в групі дозволяє розвивати комунікативні навички, вміння домовлятися, розуміти один одного, поступатися, ефективно взаємодіяти, підтримувати, виконувати різні соціальні ролі, розвивати лідерські якості, нести відповідальність за свою ділянку роботи. Дитина може спробувати себе у якості художника, сценариста, композитора, технічного спеціаліста, актора тощо.

Отже, дитяча мультиплікація є синтезом діяльнісного педагогічного підходу, психологічних методик групової роботи, арт-терапії та анімаційних технологій, які у сукупності дають синергетичний ефект. Ця технологія може ефективно викори-

стовуватися в різних аспектах: як терапевтична психокорекція, як технологія творчого та художньо-естетичного розвитку, як засіб виховання (естетичного, морального, суспільного тощо), як комунікативна технологія тощо. Дитячу анімацію в різних її проявах можна застосовувати в домашніх умовах, у навчально-виховному процесі, у гуртках дитячої творчості.

Як бачимо, за досить маленький проміжок часу дитина має встигнути набути незамінного художньо-естетичного досвіду, який визначатиме і формуватиме її світогляд та творчу життєву позицію у майбутньому. Саме тому нині у батьківських та педагогічних колах стає надто актуальним питання раннього художньо-естетичного та креативного розвитку дітей [2, с. 6]. Зрозуміло, що від того, наскільки правильними будуть підходи до розв'язання цієї проблеми та організовано відповідну освітню роботу, залежить і успішність маленьких вихованців у подальшому житті. На наше глибоке переконання, одним із таких підходів, який дозволяє підвищити ефективність художньо-естетичного розвитку дитини, є дитяча мультиплікація, яка має поліхудожній характер, є надзвичайно цікавою і природною для дитини, та дозволяє здійснювати комплексний підхід до художньо-естетичного розвитку дитини.

Подальших досліджень потребують питання визначення організаційних форм занять дитячою анімацією, особливості організації студій дитячої анімації.

Література

1. Бирюкова Л. А. Мультипликационные образовательные технологии и мульт-терапия / Л. А. Бирюкова // Наука и образование: открытия, перспективы, имена. – 2013. – № 1. – С. 23–28.
2. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку "Радість творчості" / Р. М. Борщ, Д. В. Самойлик. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 72 с. – С. 6.
3. Чаус У. Эстетическое воспитание ребёнка средствами компьютерной графики / У. Чаус // Материалы II студенческой международной научно-педагогической конференции "Информатизация обучения и воспитания детей: проблемы и перспективы". – М. : МГТУ им. Шолохова. – 2010. – 362 с. – С. 344–351.
4. Ядешко В. И. Дошкольная педагогика / В. И. Ядешко, Ф. А. Сохин. – 2-е изд., перераб. и дополн. – М. : Просвещение, 1986. – 415 с.